

# *Kispesti Egyesített Bölcsődék- Csillagfény Bölcsőde*



## *SZAKMAI PROGRAMJA*

*2023*

*Készítette: Aszódi-Sikter Éva  
Kispesti Egyesített Bölcsődék  
Intézményvezető*



## Tartalomjegyzék

1. Bevezetés .....	3
2. KEB intézményi adatai .....	4
3. Kispest földrajzi elhelyezkedése, területi jellemzői .....	4
4. Kispest Szociális térképe .....	5
5. Pedagógiai hitvallásunk .....	7
6. Intézmény feladata, célja .....	8
7. A bölcsődei ellátás igénybevételének feltételei és módja.....	9
8. Kispesti Egyesített Bölcsődék személyi feltételei .....	12
9. A Kispesti Egyesített Bölcsődék tárgyi feltételei .....	13
10. Kispesti Egyesített Bölcsődék telephelyei.....	13
11. A bölcsődei nevelés .....	14
I. A bölcsődei nevelés alapelvei .....	15
II. A bölcsődei nevelés feladatai .....	17
III. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei .....	18
12. Kiemelt szakmai célok .....	21
I. A bölcsődei élet megszervezésének elvei .....	21
II. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	22
13. Egészséges táplálkozás, ételmezés.....	27
14. Egészségnevelés, prevenció .....	28
15. Bölcsődei dokumentáció .....	30
16. Gyermekvédelmi program .....	30
17. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végzők jogainak védelme.....	31
18. A szakmai felkészültség biztosítása, képzés, továbbképzés .....	32
19. Kapcsolattartás .....	33
20. Záró rendelkezések.....	34
ZÁRADÉK.....	35
21. Mellékletek.....	36

## 1. Bevezetés

A Kispesti Egyesített Bölcsődék-Csillagfény Bölcsőde szakmai programja a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (továbbiakban: Alapprogram) figyelembevételével került kidolgozásra.

Az alapprogram célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokba foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel. A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézmény adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramba foglaltaknak.

### A bölcsődei ellátás törvényi háttere

- 1948. december 10-én elfogadott ENSZ Emberi jogok egyetemes nyilatkozata
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
- 7/2010. (II. 19.) SZMM utasítás a Bölcsődék Napja megünnepléséről
- 38/2011. (X. 5.) NGM rendelet a gyermekjátékok biztonságáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről



## 2. KEB intézményi adatai

Intézmény neve:	<b>Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsőde</b>
rövidítése:	<b>KEB</b>
székhelye:	1191 Budapest, Eötvös u. 11.
telefon:	06-1/ 280-30-39
alapítás ideje:	1982.01.01.
e-mail:	<a href="mailto:egyesitettbolcsodek@kispest.hu">egyesitettbolcsodek@kispest.hu</a>
Törzskönyvi szám (PIR):	682796
Adószám:	16915295-2-43
KSH statisztikai számjele:	16915295-8891-322-01
Fenntartó neve:	Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata
székhelye:	1195 Budapest, Városház tér 18-20.
A programért felelős:	<b>KEB-Csillagfény Bölcsőde Intézményvezetője</b>
Érvényességi terület:	Budapest Főváros XIX. kerület <b>Kispesti Egyesített Bölcsődék telephelyei</b>

## Az intézmény feladatai

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

- 889110 Bölcsődei ellátás

Alaptevékenység fő TEÁOR kódja:

- 8891 Gyermek napközbeni ellátása

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkciók szerinti besorolása

- 104031 Gyermek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
- 104035 Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
- 104036 Munkahelyi étkeztetés gyermek napközbeni ellátását biztosító intézményben
- 104037 Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

## 3. Kispest földrajzi elhelyezkedése, területi jellemzői

A főváros DK-i részén fekszik. ÉNY-on a IX., É-on a X., DK-en a XVIII., DNY-on a XX. kerület határolja.

### Városrészei

- Wekerle-telep,
- Kispest Lakótelep,
- Kispest Kertváros,
- Felső-Kispest,
- Hagyományos-Kispest

A kerület nagyon változatos, mert családi házas részekkel illetve lakótelepekkel egyaránt találkozhatunk itt és néhány száz méteren belül a vidékies hangulatú környezetből a 10 emeletes lakóházak közé juthatunk. Kispest családi házas és lakótelepekkel beépített terület, melyen meghatározó a lakófunkció.

Elhelyezkedése révén a Dél-pesti régió természetes központja. A kerület vonzerejét elsősorban az összefüggő, jól karbantartott zöldterületek rendszere, a fasorok, valamint a világhírnévre is méltó Wekerletelep adják. A rendszerváltás után Kispesten kiemelt célfeladatnak számít a „lakható városrész” megteremtése a zöldterületek megnövelésével, sétáló utcák kialakításával, a közterületek fejlesztésével a korszerű telefonhálózat kiépítésével, szolgáltatások javításával. A fejlődés az elmúlt években is folyamatos volt. Több közintézmény felújítása és korszerűsítése történt, többek között uniós pályázatok segítségével.

#### **A kisperesti bölcsődék elhelyezkedése két részre tagolható**

Wekerle-telep:	Wekerlei Típegők Bölcsőde
Kispest középső területe lakótelep:	Bokréta Bölcsőde Csillagfény Bölcsőde Eszterlánc Bölcsőde Gyöngyszem Bölcsőde

#### **Megközelítésük**

42 - es és 50 - es villamos Kispest Határ úttól, 68 - as busz a Kossuth tértől, 151 - es és 148 -as busz Kőbánya-Kispest Metró állomástól.

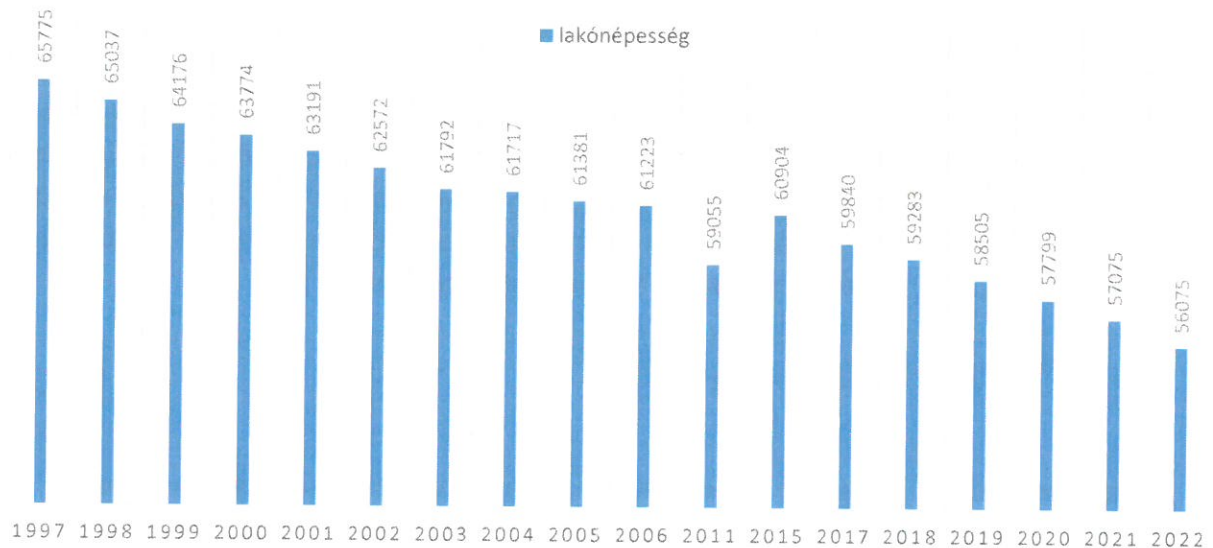
### ***4. Kispest Szociális térképe***

Kispest népessége a vizsgált időszakban (1997-2022 között)<sup>1</sup> csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés mértéke időszakonként némiképp lassult, azonban összességében nem állt meg. Míg 2015-ben 60.904 fő lakott Kispesten, addig 2019-ben a becsült adatok szerint csupán 58.505 fő élt a kerületünkben, ami közel 4 %-os csökkenést jelent. 2022-ben a lakosság számában további 4%-al változott negatív arányban, ami a kisperesti népesség 2.430 fővel történő fogyását jelentette.

---

<sup>1</sup> Budapest XIX. kerület – Kispest Integrált Városfejlesztési Stratégiája. (2008)  
[http://www.terport.hu/webfm\\_send/3597](http://www.terport.hu/webfm_send/3597) (utolsó letöltés: 2020. augusztus 3.)  
<http://nepesseg.com/budapest/budapest-19-kerulet> (utolsó letöltés: 2020. augusztus 3.)

## KISPEST NÉPESSÉGE 1997-2022



Kispest különböző részein élő családok szociokulturális háttere nagyon változatos képet mutat. Nagy különbségek tapasztalhatók Kispest egyes területein élő családok szociális helyzetében, lakhatási körülményeiben (lakás minősége, felszereltsége, komfortfokozata), jövedelmi viszonyaiban, és az iskolai végzettségének tekintetében is.

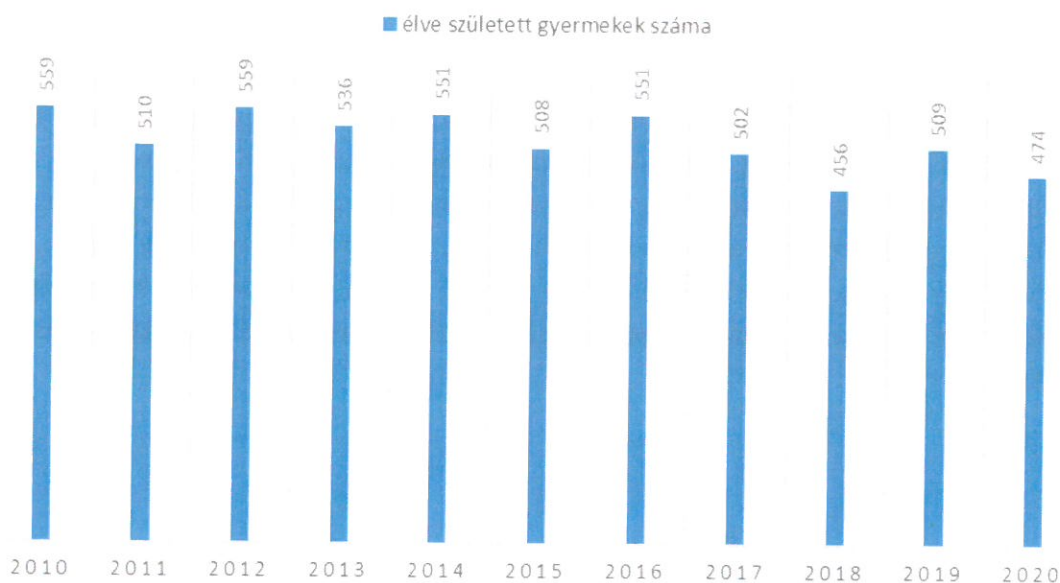
A lakosok életkori elosztása is nagyon színes, hiszen míg Wekerle-telepen elmondható, hogy az elmúlt 10-15 évben folyamatosan fiatalodik, addig a hagyományos kispesti részen nagyobb számban az idősebb lakosság lakja.

2022. december 31. nyilvántartott Védőnői Szolgálat gondozási adatai szerint:

**Várandós anyák száma:** **232 fő**

**A 0-35 hónapos korú csecsemők és kisdedek száma:** **1300 fő**

## ÉLVE SZÜLETETT GYERMEKEK SZÁMA 2010-2020





A 2016. január 1-től a GYED extra módosításával, mely szerint a gyermek 6 hónapos korától lehetővé teszi a szülők számára a munkavállalást a TB ellátás mellett, a 2015. szeptember 1-től bevezetésre került ingyenes étkeztetés, ami bölcsődében napi négyzeri ingyenes étkezést jelent, a családok egy meghatározott részének, továbbá a jelen gazdasági változások hatása a családok életére jelentős befolyással van a bölcsődét igénybe vevők számára. A 2022/2023-as nevelési évben azt eredményezte, hogy hosszú idő óta, nem tudjuk minden kispesti család ellátás iránt benyújtott igényét kielégíteni, így ismét szükséges várólistákat létrehozni.

## **5. Pedagógiai hitvallásunk**

Természetesen a bölcsődék szemléletében, gondozási-nevelési módszereiben az évek során történtek változások, de azt biztosan állíthatjuk, hogy hitvallásunk mindig ugyanaz maradt:

***a hit, hogy a gondjainkra bízott gyermekeknek mindig tudásunk legjavát nyújtjuk,  
hogy a szívből jövő szeretet és tisztelet mindennél fontosabb,***

hiszen a nő legszebb hivatása a mi hivatásunk. Gondoskodni azokról a csecsemőkről, kisgyermekről, akik a legkiszolgáltatottabbak, bizalmát élvezni azoknak a családoknak, akik a legféltebb kincseiket bízák ránk, együtt örülni velük az első lépésekkor, az első mondatértékű szavak megformálásánál.

Munkánkban meghatározóak a pikleri szemlélet szerinti gyermekekről való gondoskodás és bátorító nevelés elvei, a testi és lelki egészség, az egészséges életmód és az egészséges fejlődés közötti harmónia fontossága. Bölcsődei szakembereink támogatják a szülőket abban, hogy bízzanak gyermekük fejlődésében és annak menetét és ritmusát fogadják el, valamint abban, hogy minél több valódi meghitt együttléttel segítsék gyermekeik érzelmi biztonságának megerősítését úgy, hogy közben kellemes és feszültségmentes hangulatban tegyék azt.

### **Gyermekképünk**

Minden kisgyermek megismételhetetlen, egyéni szükségletekkel és egyedi személyiséggel jön a világra. Különleges bánásmód és védelem illeti meg. A gyermekek egyéni fejlődését meghatározó tényezők az öröklött adottságok, a biológiai érés szerepe, a természeti és társadalmi környezet, a gyermek és felnőtt közötti kapcsolat, a gondozás, a nevelés majd későbbiekben az oktatás. Az első életévek a legmeghatározóbbak a kisgyermek életében, személyiségének fejlődésében. A gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ahol örömmel, kedve szerint felfedezhet, kísérletezhet. Ennek eredményeként önálló, kitartó tevékenységek útján szerezhet hasznos ismereteket és tapasztalatokat a körülötte zajló világról.

A kisgyermeknevelő a társadalomban elfogadott értékeket közvetít, legfőbb munkaeszköze a személyisége. Nélkülözhetetlen személyiség vonásai közé tartozik az őszinteség, szeretetteljes odafordulás, a felelősségtudat és a hitelesség.

A kisgyermeknevelő készségein túl a szakmai tudásával, megszerzett tapasztalatával képes a gyermekek szakszerű ellátására és a családok támogatására. Képes a szakmai fejlődésre, a gondozó-nevelő munkával kapcsolatos céltudatosan átgondolt önálló munkavégzésre. Jól ismeri a gyermeki szervezet anatómiai és élettani sajátosságait, az egészséges csecsemő- és kisgyermek pszichoszomatikus fejlődésének általános menetét és törvényszerűségeit. Tudja és alkalmazza az egészséges csecsemő- és kisgyermek neveléséhez szükséges pedagógiai célkitűzéseket, a nevelés eszközeit, módszereit és a gondozás alapelveit.

### 6. Intézmény feladata, célja

Bölcsődéink, a családban nevelkedő – a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátást igénylő – gyermekek nappali felügyeletét, szakszerű gondozását és nevelését biztosítják. Olyan szolgáltató intézmények, amelyek az alapellátás keretében életkornak és egészségi állapotnak megfelelő gondozást- nevelést, felügyeletet, foglalkoztatást és étkeztetést nyújtanak a 3 éven aluli gyermekek számára.

A bölcsődei ellátás keretében az Nktv. 4. § 25. pontja szerint sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését és gondozását is végezzük.

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-től, a következő év augusztus 31-ig tart.

2021. július 1-től a Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsőde és 4 telephelye 430 férőhellyel állnak a családok szolgálatában.

Bölcsőde neve	Címe	Férőhelyszám 2021. év
Csillagfény Bölcsőde	1191 Bp., Eötvös u. 11	125
Eszterlánc Bölcsőde	1193 Bp., Csokonai u. 7.	96
Gyöngyszem Bölcsőde	1195 Bp., Zrínyi u. 4	100
Bokréta Bölcsőde	1191 Bp., Berzsenyi u. 4.	72
Wekerlei Tipegők Bölcsőde	1192 Bp., Huba u. 14.	37

A férőhely bővítés enyhítette a családokra nehezedő nyomást és segítette az édesanyák visszatérését a munkaerőpiacra. 1978. január 1. óta Budapest XIX. kerület Önkormányzatának bölcsődei Egyesített bölcsődei hálózat keretein belül működnek. Az intézményt 1992-től 6 szervezeti egység alkotta, melyek bölcsődei tagintézményekként működtek a kerület különböző részein. 2015. január 1-től az Egyesített Bölcsődék székhelye és a Csillagfény Bölcsőde összeolvadt, így a székhely alá 5 telephely tartozott. 2021. június 30-ával Kispesti Egyesített Bölcsődék átszervezésének



eredményeként a Harangvirág Bölcsőde megszűnt. Az engedélyezett férőhelyszáma 430 főre változott.

A telephelyek napi nyitvatartási idejük 12 óra, Hétfőtől - Péntekig 6 órától 18 óráig

A KEB önálló jogi személy, részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv.

Rendelkezik hatályos működési engedéllyel, Alapító Okirattal (493/2020/2-E) és Szervezeti és Működési szabályzattal.

Engedélyezett ágazati azonosítók:

- Csillagfény Bölcsőde S0061732
- Eszterlánc Bölcsőde S0074755
- Gyöngyszem Bölcsőde S0074793
- Bokréta Bölcsőde S0055889
- Wekerlei Tipegők Bölcsőde S0074779

## **7. A bölcsődei ellátás igénybevételeinek feltételei és módja**

A bölcsődéink a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosítják. Az ellátást igénybe vevő családok helyzetéhez és gyermekeik szükségleteihez igazodó szolgáltatást nyújtunk.

Ennek értelmében a Gyvt. 42/A. § (1) bekezdés szerint „(1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) \* a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.”

Gyvt. 43. § (3) bekezdésének értelmében a „bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll

-

*aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,  
ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,  
ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és  
b) a védelembe vett gyermeket.”*

A gyermek bölcsődei felvételét kezdeményezheti a szülő, valamint a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, házi gyermekorvos, a családsegítő, a gyermekjóléti szolgálat munkatársa és BFKH Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya. Kerületünkben a bölcsődei felvétel és az előjegyzés egész évben folyamatos.

A Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsődében (1191 Bp., Eötvös u. 11.) minden hónap második szerdai napján, 9 és 15 óra között van lehetőség kezdeményezni a gyermekek felvételét.

A felvételi kérelmek leadásához, a személyes ügyintézés mellett, további két alternatívát biztosítunk a szülők számára.

- lehetőség van a <http://www.egyesitettbolcsode.kispest.hu/> honlapról letöltött és kitöltött okmányokat a gyermek anyakönyvi kivonatának másolatával együtt eljuttatni a Kispesti Egyesített Bölcsődék központjába e-mailen, a dokumentumok szkennelése/fényképezése után az egyesitettbolcsodek@kispest.hu címre,
- postai úton, továbbá a Kispesti Egyesített Bölcsőde címén levő postaládában (1191 Budapest, Eötvös u. 11.) lezárt borítékban lehet elhelyezni azokat.

A kerületi bölcsődékről és a gyermekfelvételtől a [www.egyesitettbolcsode.kispest.hu](http://www.egyesitettbolcsode.kispest.hu) weboldalról, a bölcsődei tájékoztató anyagból, telefonon és személyesen is kaphatnak tájékoztatást az érdeklődők.

A gyermekfelvételt írásban kell kérvényezni a felvételi nyomtatványok kitöltésével, amik a honlapról is letölthetők. Továbbá szükséges a kistérségi lakcímkártya vagy egyéb, kistérségi lakcímet igazoló dokumentum bemutatása, hiszen a bölcsődei ellátással elsősorban a Kistérségben élő családokat igyekszünk segíteni. A felvételi jelentkezés része a GDPR adatvédelmi tájékoztató megismerése és elfogadása.

A bölcsődei beiratkozás, a felvételtől szóló értesítést követően a szülők által választott bölcsődében történik, előre egyeztetett adminisztrációs időpontban. A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel vagy törvényes képviselővel.

A megállapodás felbontható:

- ha a szülő ezt írásban kéri,
- vagy 30 napon túli hiányzást nem tudja igazolni.
- ha a házirendet súlyosan megsértik
- az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn. (Gyvt. 37/A§)

A bölcsődei gondozás-nevelés, a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ezt a tevékenységet bölcsődéink a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és köteleességek figyelembe vételével végzik.

#### A szülő joga, hogy

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke gondozását-nevelését bízza,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét,
- megismerje a gondozási-nevelési elveket,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőktől,
- véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban,
- megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

#### A szülő kötelessége, hogy

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- a fizetendő térítési díjat időben rendezze,
- az intézmény házirendjét betartsa.

#### A gyermek joga, hogy

- segítséget kapjon a saját családjában történő neveléshez, személyiségének kibontakozásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint egészségre káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön.

A kerület bölcsődéiben a bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás, és a napi találkozások során a szülők megismerik a bölcsőde nevelési elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelők pedig a szülő segítségével megfigyelhetik a gyermek egyéni szokásait, szükségleteit. Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik az együttnevelés megvalósulását.

A bölcsődéink – egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával – együttműködnek mindazokkal, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek (gyermekjóléti szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, pedagógiai szakszolgálat, szociális szolgáltató centrum, óvoda, gyermekvédelmi szakellátás, területi gyámügyi és igazságügyi osztály).

A Csillagfény és az Eszterlánc bölcsőde sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását és nevelését biztosítja a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerint. Együttműködnek a területileg illetékes korai fejlesztést végző pedagógiai szakszolgálat munkatársaival. Fenntartói döntés alapján 2 fő bölcsődei gyógypedagógus látja el a korai intervenció feladatokat a Kispesti Egyesített Bölcsődék telephelyein.

A bölcsődék megállapodást kötnek 3 hónap próbaidőre a sajátos nevelési igényű gyermek törvényes képviselőjével írásban a bölcsődei ellátásra vonatkozóan. A próbaidő letelte után a bölcsőde



szakmacsoportja – gyógypedagógus, kisgyermeknevelő – véleménye alapján a bölcsőde vezetője a szülőkkel együtt megbeszéli a gyermek beilleszkedését és együttesen döntenek a gyermek további ellátásáról. Amennyiben egy kisgyermeknél utólagosan kerül igazolásra a sajátos nevelési igény, a három hónapos próbaidőre vonatkozó új megállapodást a szakvélemény bemutatásakor kötjük a szülővel.

Bölcsődeinkben az alapellátás mellett egyéb családtámogató szolgáltatásokat is igénybe vehetnek a családok. Egyik szolgáltatás az **időszakos gyermek felügyelet** (Csillagfény, Bokréta, Gyöngyszem). A szülő elfoglaltsága idejére, néhány órára is kérheti a gyermek bölcsődei ellátását. A másik a **játszócsoporthoz** (Csillagfény, Eszterlanc), ahol a gyermekeket szülőkkel együtt fogadják abból a célból, hogy a gyermekek találkozzanak hasonló korú társakkal, és a szülők együtt játszanak gyermekeikkel, az intézmény által megteremtett kedvező körülmények között (Gyvt. 42§. (4) bekezdés). A szolgáltatásokat térítési díj ellenében vehetik igénybe. A szolgáltatásokra jelentkezni közvetlenül a bölcsődevezetőknél lehet.

A Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsőde telephelyein a magas színvonalú gondozó-nevelő munkát okleveles csecsemő és kisgyermekgondozók, felsőfokú szakképesítéssel rendelkező bölcsődei szakgondozók és diplomás bölcsődei szakemberek biztosítják szervezett keretek között. A bölcsődei dolgozók fontos küldetésüknek tekintik a gyermekek védelmét és a családok segítségét. A szeretetteljes és szakszerű gondoskodás tárgyi és személyi feltételei adottak bölcsődeinkben.

## 8. Kispesti Egyesített Bölcsődék személyi feltételei

A KEB telephelyein a gyermekellátás személyi feltételei biztosítottak. 2021. július 1-től a Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsőde és 4 telephelyén engedélyezett álláshelyein, összesen 143,5 fő főfoglalkozású dolgozó látja el a gyermekellátással kapcsolatos feladatokat az alábbiak szerint:

Kispesti Egyesített Bölcsődék engedélyezett álláshelyei  
Szakdolgozók

Bölcsőde neve	Szakdolgozók száma (fő)			
	kisgyermek-nevelő	vezető	szaktanácsadó	gyógy-pedagógus
Csillagfény Bölcsőde	22	2	1	2
Eszterlanc Bölcsőde	18	1	-	-
Gyöngyszem Bölcsőde	18	1	-	-
Bokréta Bölcsőde	14	1	-	-
Wekerlei Típegők Bölcsőde	6	1	-	-
<b>Összesen</b>	<b>78</b>	<b>6</b>	<b>1</b>	<b>2</b>
	<b>87</b>			

Kispesti Egyesített Bölcsődék engedélyezett álláshelyei  
Segítő, technikai dolgozók

Bölcsőde neve	technikai dolgozók száma (fő)		
	bölcsődei dajka	konyhai dolgozók	egyéb segítők
Csillagfény Bölcsőde	6	5	5
Eszterlánc Bölcsőde	4	5	3,5
Gyöngyszem Bölcsőde	4	4	3
Bokréta Bölcsőde	3	4	3
Wekerlei Tipegők Bölcsőde	2	3	2
<b>Összesen</b>	<b>19</b>	<b>21</b>	<b>16,5</b>
	<b>56,5</b>		

Segítő szakembereink 3 fő gyermekorvos, akiknek alkalmazása a 6/2020. (III.6.) EMMI rendelettel módosított 15/1998. (IV.30.) NM rendelet értelmében már nem kötelező feladat, így a mindenkori fenntartói döntés alapján megbízási szerződéssel látják el bölcsőde orvosi feladataikat. A megbízási szerződés 1 évre kerül megkötésre.

### ***9. A Kispesti Egyesített Bölcsődék tárgyi feltételei***

Az épületek jól megközelíthetők tömegközlekedéssel, személyautóval és gyalogosan egyaránt. A célcsoport igényeinek megfelelően épültek a bölcsődék, kivéve a Wekerlei Tipegők bölcsődét, amely adaptált épületben működik.

A tárgyi feltételeinket – a berendezési tárgyak, bútorok, különféle eszközök és játéktárgyak – a bölcsődés gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelően szakmai követelményeket betartva alakítjuk és folyamatosan pótoljuk. Minden bölcsődében elsődleges szempont a biztonságos és balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése kültéren és beltéren egyaránt. A bölcsődei nevelés megvalósításához a legoptimálisabb tárgyi környezet kialakítására törekszünk.

### ***10. Kispesti Egyesített Bölcsődék telephelyei***

#### **CSILLAGFÉNY BÖLCSŐDE – székhely**

Címe: 1191 Budapest, Eötvös u. 11  
Tel./fax.: 06-1/282-6474; 06- 20- 326 0721  
E-mail: csillagfeny@bolcsode.kispest.hu  
Intézményvezető tel: 06-1/280-3039; 06-20 325 7467  
E-mail: egyesitettbolcsodek@kispest.hu

#### **ESZTERLÁNC BÖLCSŐDE**

Címe: 1193 Budapest, Csokonai u. 7.  
Tel./fax.: 06 1/282-4613; 06 – 20 - 326 0938  
E-mail: eszterlanc@bolcsode.kispest.hu



### **GYÖNGYSZEM BÖLCSŐDE**

Címe: 1195 Budapest, Zrínyi u. 4.  
Tel./fax.: 06-1/282-9996; 06-20-326 5043  
E-mail: gyongyszem@bolcsode.kispest.hu

### **BOKRÉTA BÖLCSŐDE**

Címe: 1191 Budapest, Berzsenyi u. 4.  
Tel./fax.: 06-1/282-9689; 06-20-326 7485  
E-mail: bokreta@bolcsode.kispest.hu

### **WEKERLEI TIPEGŐK BÖLCSŐDE**

Címe: 1192 Budapest, Huba u. 14.  
Tel./fax.: 06-1/280-3814; 06-20-327 5855  
E-mail: wekerleitipegok@bolcsode.kispest.hu

A szakmai munkában a nemzetközileg elismert és elfogadott kidolgozott módszerek valósulnak meg.

A KEB valamennyi telephelyén egységes szakmai irányelvek érvényesülnek. A KEB szakmai alapprogramja általánosan az elismert elvek figyelembe vételével határozza meg a gondozó-nevelő munka szakmai alapelveit, melyek az alapellátás mellett érvényesek a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására és a szolgáltatásokra is.

#### **Ezek az alapelvek a következők:**

- az általános emberi, etnikai alapelvek,
- az ENSZ „Egyezmény a gyermekek jogairól” című dokumentumban rögzítettek,
- a pszichológiai és pedagógiai kutatások eredményei,
- a 0-3 éves életszakasz meghatározó szerepének elismerése,
- a bölcsődei gondozás-nevelés története alatt felhalmozódott értékek,
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata.

## **11. A bölcsődei nevelés**

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteltetését.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként *hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyének növeléséhez.*

## ***I. A bölcsődei nevelés alapelvei***

Kisgyermeknevelőink a gyermekellátás napi gyakorlatában a következő alapelveket alkalmazzák:

### **1. A család rendszerelméletű megközelítése**

A család rendszerelméletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerelmélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakembereink hozzájárulhatnak a család életminőségének javításához.

### **2. A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása**

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődeink funkcióját tekintve megfelelőek a koragyermekkori intervenció szemlélet alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelőink feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése, jelzése.

A kisgyermeknevelőink ismerik a bölcsődés gyermekek egészséges fejlődési törvényszerűségeit. Amennyiben eltérést vagy megkésettiséget tapasztalnak egy gyermek fejlődésében, célzott megfigyelést végeznek. A megfigyelést dokumentálják. A dokumentum másolatát a gyermek fejlődési naplójában megőrzik, az eredetit pedig a bölcsőde vezetőjének átadják. A bölcsődevezető kompetenciájának megfelelően a további intézkedést megteszi. Konzultál a kisgyermeknevelővel, a szülőkkel, illetve a korai intervenció feladatokat ellátó bölcsődei gyógypedagógusokkal. A szülőkkel történő egyeztetés és engedély után a bölcsőde gyógypedagógusa gyógypedagógiai véleményt készít, és a megkésett fejlődésmenetű gyermekeknek segítséget nyújt. Amennyiben szükséges, egyeztetés szerint a bölcsőde vezetője vagy a szülők felkeresik a kerületi pedagógiai szakszolgálat munkatársait, akik, ha szükséges, utazó gyógypedagógusként a bölcsődébe kijárva fejlesztik a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

### **3. A családi nevelés elsődleges tisztelete**

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. Bölcsődeink a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében. A családi nevelést igyekszünk segíteni és korrigálni a felmerülő problémák, hiányosságok felismerésével. Annak érdekében, hogy hitelesek legyünk és támogatni tudjuk a családokat, lehetőségeket biztosítunk arra, hogy megismerjék és bekapcsolódhassanak a bölcsődeink életébe különböző szinteken.

### **4. A kisgyermeki személyiség tisztelete**

Minden kisgyermek egyedi személyiséggel és egyéni szükséglettel rendelkezik. Különleges bánásmód és védelem illeti meg őket. Bölcsődeink megértést mutatnak és értéket közvetítenek a gyermeki személyiség kibontakozásának támogatásában. A személyes, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének elősegítésével teszik azt, miközben tiszteletben tartják az emberi és az alapvető szabadságjogokat. (etnikai, kulturális, vallási...).



## **5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe**

A bölcsődei nevelésnél nagyon fontos a kisgyermeknevelő szerepe és feladata, aki képes és tud is hatni a családokra és a gyermekekre. Mindezt személyiségével és szakmai kompetenciával teszi. Kisgyermeknevelőink felismerik, hogy felelősek a szakmai tudásuk szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciáik fejlesztéséért

## **6. A biztonság és stabilitás megteremtése**

Minden kisgyermeknek fizikai és érzelmi biztonságot nyújtunk. Ezt úgy érjük el, hogy személyi és tárgyi környezet állandóságát biztosítjuk bölcsődéinkben. Megvalósul a saját kisgyermeknevelő rendszer, a felmenőrendszer, a csoport és helyállandóság, továbbá a gyermekek napirendjének, életritmusának ismétlődő folyamatossága, mely segíti őket a kiszámítható tájékozódásban.

## **7. Fokozatosság megvalósítása**

A bölcsődei nevelésünk minden területét érinti a gyermekek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása, így segítve az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.

## **8. Az egyéni bánásmód elve**

A kisgyermeknevelőink meleg, szeretetteljes odafordulással, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segítik a gyermekek fejlődését. Figyelik a gyermekek spontán érési és fejlődési ütemét. A gyermekek fejlődésének egyéni eltérései miatt, mindig önmagukhoz hasonlítjuk őket és nem egymáshoz.

## **9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége**

A gondozási tevékenységek közben kisgyermeknevelőink a csecsemő és kisgyermek szükségleteit bensőséges interakciós helyzetekben elégítik ki. Az egyéni bánásmód, a biztonság és stabilitás, az önállóság segítése és az egységes nevelői hatások maradéktalanul érvényesülnek.

## **10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása**

A kisgyermeknevelők törekednek a szociális kompetencia kialakítására. A gyermekek már csecsemőkoruk óta aktív részesei a gondozási, játék és egyéb helyzeteknek. A kisgyermeknevelők állandó figyelme és szükség szerinti segítsége mellett biztosítottak a próbálkozási lehetőségek minden egyes kisgyermeknek a különféle tapasztalatok megszerzéséhez. A bölcsődéinkben a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése a gondozó-nevelő munka alapja. Támogatjuk a gyermekek önálló kezdeményezéseit.

## **II. A bölcsődei nevelés feladatai**

### **1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése**

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény – mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény – jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelő közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

### **2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozását**

- a testi és lelki fejlődéshez szükséges egyéni igények megteremtésével,
- biztonságos környezet kialakításával,
- a fejlődés nyomon követésével és dokumentálásával,
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítésével gondozási helyzetekben,
- az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő napirendbe épített táplálkozással, játékkal, mozgással, levegőzéssel és pihenéssel,
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítségével,
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátásával valósítjuk meg.

### **3. Az érzelmi fejlődés és a társas kompetenciák fejlesztését segítjük**

- derűs légkör biztosításával, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzésével, illetve csökkentésével, a gyermekek segítségével az esetlegesen átértékelési nehézségeik feldolgozásában,
- a kisgyermeknevelő-gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítségével,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élési helyzetében, az „én” tudat, az én érvényesítés egészséges fejlődésének segítségével,
- a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának,
- az együttélési szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítségével,
- lehetőségek megteremtésével, a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére.
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítségével a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdésekre válasz),



- a nehezen szocializálható lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelésével-gondozásával, speciális többlettörődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

#### **4. A megismerési folyamatok fejlődését segítjük:**

- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosításával,
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatásával,
- ismeretnyújtással,
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérve, megerősítve,
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenységek során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtásával,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítségével.

### **III. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei**

A gondozás/nevelés és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése. A bölcsődében való tartózkodás legyen élvezetes mind a gyermek és a szülő számára egyaránt. A gondozás helyzetei legyenek motiválók, tanulási élményeket biztosítók, társas közegben zajló, interakciót ösztönző események.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális illetve képességbeli különbségek tiszteletének kialakítása.

#### **1. Tanulás**

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye! A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésében és/vagy a gondolkodásában. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkori tanulás színterei természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

A tanulás formái az utánzás és a spontán tapasztalatszerzés a kisgyermeknevelővel történő interakciós helyzetekben, illetve az így történő szokáskialakítás kapcsán.

#### **2. Gondozás**

Belsőleges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a felnőtt figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelő megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza (ez növeli együttműködési kedvét), a sikertelenségért viszont nem kap elmarasztalást. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok



megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőknek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozást saját kisgyermeknevelő végzi, távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás.

### **3. Játék**

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

### **4. Mozgás**

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki és fejlődnek.

A mozgásigény rendkívül nagy. A mozgáslehetőségek és mozgásigény életkornak és fejlődési szakaszoknak megfelelően változnak.

Ha a gyermek feladatként kapja a mozgást és még erre nem érett, a kudarc vagy az erőltetett gyakorlás elronthatja a további kísérletező kedvét. Ezért a bölcsődében különösen nagy jelentősége van az önként, saját kezdeményezésen alapuló, változatos mozgásformák gyakorlási lehetőségeinek. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára a minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolhatják az egyes mozgásformákat, ezáltal harmonikussá válik mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgásaktivitás fenntartása.

Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük.

A csecsemőknek olyan játszó helyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésére, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

### **5. Mondóka, ének**

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés.

A bölcsődékben az énekelgetés tudatosan alkalmazott, érzelmre ható nevelői forma, amely azonban mindig a spontaneitásra, a gyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére épül. A hangulatkeltő dalok, ölbeli mondókák többszöri ismétléssel hangzanak el, mindig a gyermek érdeklődése, igénye szerint.

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és tovább élését.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek.

Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődést, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

A kicsi gyermekek életéből nem tudjuk teljesen kizárni a gépzenét. Ezért csak ritkán, elsősorban ünnepek alkalmával (farsang, gyermeknap) hallgatja a gyermek és kisgyermeknevelő közösen ezt a fajta zenét. A zenei tartalom figyelembe veszi a gyermek életkorát és csak meghatározott ideig szól.

## **6. Vers, mese**

A vers, a mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény.

A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetőség.

Fejlődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Kisgyermeknevelőink sokat mesélnek fejből. Ezek a mesék a gyermekekről szólnak és az általuk átélt eseményeket szövik bele rövid formában. A történeteket többször ismétlik, megfelelően dramatizálva (együtt érezve a történet szereplőivel) adják elő.

## **7. Bábjáték**

A bölcsődék csoportjaiban különféle bábfajták találhatók meg. A gyermekek életkorát és fejlettségét figyelembe véve nyitott játékpolicokon, illetve a puhasarkokban találhatók, hogy bármikor hozzáférhetőek legyenek. Ilyenek a síkbábok, ujjbábok, kesztyűbábok. A kisgyermeknevelők fokozatosan ismertetik meg a csoportban a gyermekeket az egyes bábfajtákkal. A kisgyermeknevelők bábjátéka képszerű, a gyermek vizuális beállítottságának kedvez és művészi erejével hat. Az esztétikus bábokkal beszélgetnek, bátorítanak, vigasztalnak, mondókáznak, énekelnek és mesélnek a kisgyermeknevelőink.

## **8. Alkotó tevékenységek**

Megfelelő mennyiségű, sokrétű és sokféle tapasztalatszerzési lehetőség áll a gyerekek rendelkezésére a bölcsődei csoportjainkban. Síkban és térben egyaránt biztosított a különböző anyagokkal való tevékenység a gyermekeknek (pl. háromdimenziós alkotások, függőleges és vízszintes felületre festés, ragasztás, gyűrés, tépés). A kisgyermeknevelők az alapvető és a korosztálynak megfelelő eszközöket és feltételeket biztosítják az alkotó tevékenységekhez a csoportokban és az udvari levegőzések egyaránt.

Közben a gyermekek felé életkori sajátosságaiknak megfelelő elvárásokat és szabályokat közvetítenek. Ez azért fontos, hogy az alkotókedvüket ébren tartsák, ne legyen teljesíthetetlen „feladat” a gyermekek számára. Az alkotásvágy kielétele mellett a különféle vizuális tevékenységek alkalmasak még ismeretnyújtásra, beszélgetésekre, élmények feldolgozására (színek, formák, irányok) a kicsiknek. Kerüljük az előre rajzolt formák színeztetését, mert az gátolja a firkarajz fejlődését.



A gyermekek alkotásait megbecsüljük, minden egyes gyermek alkotása a csoportszobában vagy az átdobban, lehetőleg a gyermekek szemmagasságában vannak elhelyezve. A kisgyermeknevelők által összegyűjtött alkotásokat év végén a szülőknek átadják emlékébe.

## **9. Egyéb tevékenységek**

A nagyobb gyermekek csoportjaiban alkalmanként közös munkálkodásra, valamilyen élethelyzet előkészítésére és ennek megoldására adnak lehetőséget a kisgyermeknevelőink. Ezek a tevékenységek leggyakrabban gyümölcsnapon a gyümölcsök mosása, tisztítása, vagy alkalmasszerűen a babák fürdetése. Nagyon szeretik a gyermekek gyurmázás előtt az alkotóelemeket összegyűjteni. A gyermekek számára a részvétel az egyes tevékenységekben minden esetben önkéntes, a munkálkodás nem feladat. Az „én csinálom” élmény és társakkal való együttesség jelenti az örömförzást.

## **12. Kiemelt szakmai célok**

### **I. A bölcsődei élet megszervezésének elvei**

Fontos számunkra, hogy a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok olyan segítő partnernek érezzék a bölcsődét, ahova bizalommal fordulhatnak a 0-3 éves korú gyermekeikkel kapcsolatos gondjaikkal, ahol szeretettel fogadják őket, és biztonságban tudhatják gyermekeiket.

Fontos, hogy a gyermekek elfogadják életrendjük részeként a bölcsődei környezetet, jól érezzék magukat a társak között, bizalommal forduljanak a felnőttek felé, legyenek öntudatosak, érdeklődők, és érezzék, hogy gondoskodó szeretettel veszik őket körül.

Tudjuk, hogy mindehhez a kölcsönös bizalom, az együttműködés csak alap lehet, melyhez szükséges az is, hogy tervszerűen, körültekintően szervezzük meg a gyermekek számára a bölcsődei életet. Ennek legfontosabb elemei a következők:

#### **a. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer**

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a személyi állandóság elvén alapul a bölcsődei csoportban. A csoport gyermekeinek egy része (6-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A gondozás-nevelés mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A kisgyermeknevelő az ún. „ölelkezési” időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő jelen van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt végig ő marad a „saját” kisgyermeknevelője (felmenőrendszer).

A „saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermek egyéni igényeit, problémáit, szokásait. Elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át a gyermeket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

#### **b. Gyermekcsoportok szervezése**

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg, a 15/1998. (IV.30) NM rendelet 46. § (1)-(3) bekezdése alapján az optimális létszám 12 fő, de a második életév betöltése után



maximum 14 fő lehet egy gondozási csoportban. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt–kisgyermek arány garantálja.

Ha egy fő sajátos nevelési igényű kisgyermeket integráltan látunk el egy csoportban, akkor a csoportban ellátott gyermekek száma 11 fő lehet.

Abban az esetben, ha kettő fő sajátos nevelési igényű gyermek van egy csoportban 10 fő az engedélyezett legmagasabb csoportlétszám.

Csak sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása esetén a csoportba három-hat fő a felvehető gyermeklétszám.

A gyermekek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabban a gyermekcsoportba, azonos szobába, általában ugyanazokkal a társakkal járnak.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: részint azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, részint azért, mert a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek, a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

### **c. Napirend**

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, elkerülhető legyen a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg, s egyben elkerüli a felesleges várakozást.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is.

Kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő” rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kiszámítható személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

A kisgyermeknevelők munkarendje a gyermekek napirendjének alapján készül el. A kisgyermeknevelői munkarend tükrözi a gondozási egységen belül a négy kisgyermeknevelő tevékenységének összehangoltságát, és tartalmazza azt is, hogy a bölcsődei dajka mikor és milyen előkészítő és befejező tevékenységgel segíti a gyermekellátást pl. az udvari játékok előkészítése, fektető ágyak előkészítése az alváshoz, szennyes edények kivitele stb.).

## **II. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei**

A családok helyzete megváltozott a mai társadalomban, ami magával hozta a nevelési szemlélet változását is, melynek révén a szülők más-más elvárásokat, igényeket támasztanak a bölcsődékkel szemben. Ezért nagyon fontos körültekintően megszervezni és biztosítani az együttműködés formáit, melyek magukban foglalják a gyermekek fejlődéséről szóló kölcsönös információnyújtás mellett a nyitottság hangsúlyozását, a bölcsőde szakmai munkájának ismertetését, és nem utolsósorban a szülői szemlélet formálását.



A gyermek nevelése elsődlegesen a szülők joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait ismerve és tiszteletben tartva kapcsolódik be a gyermek nevelésébe.

A nevelés-gondozás összhangja, a szimmetrikus partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek fejlődésének. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, olyan szaktudással, tapasztalattal rendelkezik a bölcsődés korosztályról, melynek révén segíteni tudja a gyermeket a beilleszkedésben, a fejlődésben, a szülőket pedig a nevelésben.

A folyamatos és kölcsönös tájékoztatás a gyermek fejlődéséről alapvetően fontos, mert a bölcsődei gondozást-nevelést így lehet személyre szólóan kialakítani, és a családokat hatékonyan segíteni a gyermek nevelésében. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles és személyes hangvételű, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartja, a gyermekek érdekeit képviseli.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk a családok támogatásának lehetőségeként.

#### **a. Családlátogatás**

A beszoktatás előtt lehetőleg minden gyermeket meglátogatunk, a szülővel történt időpont egyeztetés után. Családlátogatáson az adott gyermekcsoport mindkét kisgyermeknevelője részt vesz. A családlátogatás célja, hogy a gyermek megszokott környezetében kezdeményezzük a kapcsolatfelvételt, megismerkedjünk a gyermek otthoni környezetével, illetve tájékozódjunk a gyermek egyéni szokásairól, családi viszonyulásairól. A kisgyermeknevelő hivatásának megfelelően, a bölcsőde gondozási-nevelési elveit képviselve, a gyermek érdekét hangsúlyozva teszi meg az első lépéseket a kapcsolat kialakításában.

Ismételt családlátogatásra sor kerülhet a későbbiek során is, ha azt bármelyik fél kezdeményezi és igényli. Természetesen a kisgyermeknevelők és a szülők megegyeznek az alkalmas időpontban és megteremtik annak lehetőségét, hogy a felmerült kérdésekről őszintén beszélgessenek. A kisgyermeknevelő etikus magatartása biztosíték a jó kapcsolat megőrzésére.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait tiszteletben kell tartani (a családlátogatás alól az elzárkózást is).

#### **b. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás.**

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszere a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A szülők valamelyikének jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, így megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást. A kisgyermek és a kisgyermeknevelők között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, megkönnyíti beilleszkedését a bölcsődei környezetbe, csökkenti az adaptáció negatív tüneteit (sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étvágytalanság, alvászavar, stb.)

#### **A szülővel történő beszoktatás módszerének feltételei:**

- A bölcsőde vezetője és a kisgyermeknevelője korrekt tájékoztatással megteremtik az együttműködés feltételeit.
- A szülő elfogadja a módszert, és együttműködően részt vesz a beszoktatás folyamatában.
- A beszoktatás időtartama a gyermek alkalmazkodásának segítése miatt legalább 2 hét.
- A beszoktatás az első héten az anyával (szülővel) együtt, a második héten már az anya állandó jelenléte nélkül, de rövidebb és fokozatosan emelt idővel történik.

- A beszoktatás első hetében úgy alakítjuk a beszoktatási időt, hogy az anya a gyermekével valamennyi gondozási műveletet elvégzi és a kisgyermeknevelő ezeket megfigyeli.
- A gyermek együttműködésétől függően a kisgyermeknevelő az első napokban is kíséreltet tesz egy-egy gondozási művelet elvégzésére az anya jelenlétében.
- A harmadik-negyedik naptól a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át az anyától a gondozási műveleteket.
- A gyermek ébrenléti ideje alatt az anya rövidebb-hosszabb ideig távozik a csoportszobából, de a bölcsőde épületét még nem hagyja el.
- Az alvás jelenti a beszoktatás alatt a legnagyobb nehézséget, ezért arra törekszünk, hogy az anya még a második hét végéig a bölcsődében tartózkodjon az elaltatás ideje alatt, illetve az ébredés várható időpontjában.
- Célszerűnek találtuk a beszoktatási terv készítését, hogy a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők összehangolják a beszoktatás sorrendjét és a gyermekek által ott töltött időt.
- Egy kisgyermeknevelőhöz egy időben csak egy gyermek kerül beszoktatásra, hogy maximálisan az adott gyermekkel tudjon foglalkozni.
- A gyermek bölcsődei életének kialakításánál, a szakmai elvek megszabta kereteken belül, figyelembe vesszük az otthoni szokásokat is.
- A beszoktatás során a kisgyermeknevelő az egész családot, nem „csak” a gyermeket segíti.

### **c. A bölcsődéinkben a családokkal való kapcsolattartási és tájékoztatási formák a következők:**

Egyéni kapcsolattartási formák:

- beszélgetések érkezéskor és távozáskor,
- családlátogatás,
- szülővel történő fokozatos beszoktatás,
- időpont egyeztetés utáni beszélgetések (fogadóóra),
- családi füzet,
- fejlődési napló.

Csoportos kapcsolattartási formák:

- szülői értekezlet (intézményi, csoportos),
- szülőcsoportos beszélgetések,
- nyílt napok, gyermekrendezvények,
- játszócsoport,
- írásos tájékoztató (faliújság, honlap, bölcsődei szóróanyagok),
- szülői érdekképviselet működtetése.

### **• Napi kapcsolattartás**

A napi kapcsolattartás a gyermek érkezése és hazaadása idején történik, rövid és kölcsönös informálási lehetőség. A bölcsődébe érkezéskor a szülő nyújt inkább információt a gyermekével kapcsolatos előző napi eseményekről, egészségi állapotának változásairól, ébredési hangulatáról. A kisgyermeknevelő esetleges kérdéseivel és értő figyelmével támogatja a szülőt.



Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt a gyermekével kapcsolatos informális beszélgetés segítségével. Arra ügyelünk, hogy ezek a rövid beszélgetések a gyermek bevonásával történjenek.

- **Egyéni beszélgetés (egyéni fogadóórák)**

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást, vagy hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsőde vezetője. A közös átgondolás szakmai kompetenciát meghaladó eseteiben szakember bevonását biztosítjuk.

- **Szülőcsoportos beszélgetések**

Tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témákról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

- **Szülői értekezlet**

A bölcsődék vezetői évente legalább két alkalommal tartanak szülői értekezletet szervezett formában. Az első a felvételt megelőzően történik az új szülők részére, ahol a bölcsődevezetők bemutatják a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, majd ismertetik a szakmai programot, házirendet és a szülői fórum célját. A szülőket érintő kérdésekre válaszolnak. Ezután közvetlenül megtartják a kisgyermeknevelők is az első csoportos szülői értekezletet, ahol többek között egyeztetésre kerülnek a családlátogatások és a beszoktatások időpontjai is. Megválasztják a csoport szülői érdekképviselői tagját.

Az óvodai beiratkozást megelőzően, az óvodába kerülő gyermekek szülei részére történik a szülői értekezletek szervezése. Ilyenkor a bölcsődével kapcsolatot tartó óvoda óvodapedagógusai is meghívást kapnak.

Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletre is van lehetőség a bölcsődéinkben.

- **Szervezett programok**

A családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségekkel igyekszünk a családokat segíteni úgy, hogy a szülői kompetenciát megerősítsük és növelni tudjuk az együttműködést. A családok és a bölcsőde közötti partneri kapcsolat erősítése érdekében többféle lehetőséget kínálunk a szülőknek szervezett és meghirdetett időpontokban. Például előadások szervezése, beszélgetési lehetőségek szakemberekkel a szülőket érintő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klubjellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül. Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

#### **d. Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása**

Esélyegyenlőséget teremtünk azok számára is, akik veleszületett vagy szerzett sérülés következtében valamilyen fogyatékkal élnek, vagy fejlődésükben oly mértékben visszamaradtak, hogy emiatt több figyelmet, speciális bánásmódot igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét. Arra törekszünk, hogy minél fiatalabb életkortól bekerüljenek a sajátos nevelésük okán a gyermekek a napközbeni ellátásba, függetlenül attól, hogy hol kapják a korai fejlesztést.

A sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, nevelése kerületünk bölcsődéiben integrált vagy speciális csoportban történik. Az Eszterlánc Bölcsődében és a Csillagfény Bölcsődében a tárgyi felszereltségnek a 2 fő bölcsődei gyógypedagógusnak és a kerület pedagógiai szakszolgálat gyógypedagógusainak köszönhetően teljes/részleges integrációban is folyik a korai fejlesztés, mely a szakértői bizottság javaslata alapján történik. A részlegesen integrált csoportban a gondozási egység egyik szobájában a sajátos nevelési igényű, másik szobában pedig egészséges gyermekek elhelyezésére kerül sor.

A napirend meghatározott részében, általában a szabad játékidőben a két gyermekcsoport együtt tevékenykedik. Ily módon az egészséges gyermek spontán tevékenységének fejlesztő hatása is érvényesülhet a sérült gyermekek megismerési, tanulási tevékenységére. Teljes integrációban, az egészséges gyermekcsoportban helyezük el a sajátos nevelési igényű gyermeket és csak az egyéni fejlesztés idejére vonjuk ki a csoportból őt. Teljes integrációban, természetesen egy sajátos nevelési igényű gyermek ellátása két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltétel biztosításával oldható meg. A csoport létszámát ennek megfelelően csökkentjük.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a kisgyermeknevelők önálló személyiségként fogadják el és gondozásuk, nevelésük ennek megfelelően a gyermekek saját egyéni igényeinek figyelembevételével, differenciáltan történjen.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei jelentkezését követően időpont egyeztetés alapján a korai intervenciós feladatokat ellátó bölcsődei gyógypedagógusok, a választott bölcsőde vezetője és amennyiben lehetőség van rá, a gyermek leendő kisgyermeknevelője együtt fogadja a jelentkező családot ismerkedésre. A bölcsődei szakemberek tájékozódnak a szülők igényeiről, elvárásairól, a gyermek eddigi élettörténetéről, fejlődésének főbb állomásairól anamnézis céljából. Az anamnézis alatt és azt követően a gyógypedagógus megfigyeli a gyermeket, játékot kezdeményez. Játékszituációban méri fel a motoros és pszichés funkciókat (természetesen a szülők jelenlétében). A megfigyelésről a gyógypedagógus írásban dokumentációt készít, közli az eredményt a szülőkkel. Amennyiben a gyermek gondozható és nevelhető, a kiválasztott bölcsődében felvételre kerül. Megállapodás jön létre a bölcsőde és a szülők között a gyermek gondozásáról és neveléséről 3 hónapos próbaidő kikötése mellett.

A próbaidő letelte után a bölcsőde szakmacsoportjának tagjai a gyógypedagógus, és a kisgyermeknevelő véleménye alapján, a bölcsőde vezetője a szülőkkel együtt megbeszéli a gyermek beilleszkedését és együttesen döntenek a gyermek további ellátásáról.

#### **e. Alapellátáson túli szolgáltatás**

A KEB alapprogramjába szervesen illeszkedik és azonos elvek alapján működik az a másik két ellátási forma, amit az alapfeladatán kívül a bölcsőde felvállalt. Nevezetesen a lakossági szolgáltatásként a játszócsoport és a gyermekfelügyelet működtetése, ami a részidős gondozást jelent a szülő elfoglaltsága esetén.



- **Játszócsoporth**

A család támogató szolgáltatásunkat a gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. Elegendő, ha a szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást vagy a gyermek egészségügyi kiskönyvét.

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek a szüleikkel, vagy hozzátartozójukkal együtt a hét bizonyos napjain a bölcsőde által biztosított kellemes környezetben töltsék együtt az időt, ahol találkozhatnak hasonló korú társaikkal. A kisgyermeknevelő szerepe ebben az esetben megváltozik, ő a háziasszony szerepét tölti be, a gyerekeket a hozzátartozóik gondozzák. Ezt a szolgáltatást a családok a fenntartóval egyeztetett és megállapított térítési díj ellenében vehetik igénybe. Lehetőség van arra is, hogy az étkezést külön térítés ellenében igénybe vegyék a gyermekek számára.

- **Időszakos gyermekfelügyelet**

A szülő elfoglaltsága idejére, néhány órára kérheti a gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető egy erre a célra létrehozott csoportba, vagy a normál bölcsődei csoport üres férőhelyeire. A részdíjs gondozás esetében a gyermekek napirendje a bölcsődei napirendhez igazodik és a kisgyermeknevelők rugalmasabb munkaszervezéssel látják el feladataikat. Ezt a szolgáltatást is térítési díj ellenében vehetik igénybe a szülők.

### **13. Egészséges táplálkozás, ételmezés**

A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálási elveket vesszük figyelembe

- a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szakmai protokollja az egészséges csecsemő (0-12 hónap) táplálásáról (1. módosított változat). Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium. Egészségügyi Közlöny • 2010. évi 104. szám 15277 oldal.
- és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szakmai irányelve az 1 és 3 éves kor közötti kisgyermekek táplálásáról. Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium. Egészségügyi Közlöny 18. szám. 2011. 2731. oldal.
- továbbá a bölcsődei étkeztetésben irányadó 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról alapelveinek és a megvalósításhoz szükséges legfontosabb követelményeinek betartásával.

- **Csecsemőtáplálás:**

A bölcsődébe 20 hetes kortól vehető fel a csecsemő, így az ételmezésvezetők, és a kisgyermeknevelők feladatai közé tartozik, hogy nyomon kövessék és értékeljék a kicsik fejlődését és táplálását. Amennyiben szükséges, (egyeztetve a gyermek házi gyermekorvosával) változtasson a csecsemő táplálásán.

- **Kisgyermektáplálás:**

Fontos küldetésünknek érezzük, a gyermekekre szabott minőségi ételmezési ellátás biztosítását, mely kiküszöböli az étel eredetű megbetegedéseket. Csak megfelelő biztonságú alapanyagokat



szerzünk be, szakembereink korszerű technológiával és megfelelő hozzáértéssel készítik el az ételeket.

Olyan étrendet biztosítunk a gyermekek számára, mely tartalmazza azokat a tápanyagokat, vitaminokat, ásványi anyagokat, melyek szükségesek a növekedésükhöz, fejlődésükhöz.

#### *Bölcsődeinkben a gyermekek tápláléka:*

- mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű,
- biztonságos, a higiénés követelményeknek megfelelő,
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen.

Az étrend összeállítását az ételmezésvezetők végzik előre négy hétre a korosztálynak és a nyersanyagnormáinak figyelembevételével. A bölcsődevezetők minden esetben, de ha van rá lehetőség, a bölcsődeorvosok is ellenőrzik és véleményezik azokat. Az étlapon szereplő ételek egészségesek, ízletesek és lehetőség szerint idényszerűek. A különböző tartósítószeret, adalékanyagokat tartalmazó ételek nem kapnak teret az étrend összeállításánál. Az étrend elkészítését szakképzett szakácsok végzik. A kisgyermeknevelők az étkezés körülményeit biztosítják, segítik a helyes táplálkozási szokások kialakulását és az önálló étkezés elsajátítását. A bölcsődében valamennyi gyermek megtanulja a kulturált étkezés szabályait.

Krónikus betegség vagy táplálékallergia miatt diétára szoruló gyermekek ellátását is biztosítani tudjuk dietetikus ételmezésvezető segítségével. Ehhez szakorvosi (endokrinológus, gasztroenterológus, diabetológus, allergológus) szakvélemény bemutatása szükséges.

## **14. Egészségnevelés, prevenció**

### Mozgásfejlődés támogatása:

A mozgás életszükséglet, feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének, befolyásolja a pszichoszomatikus fejlődést. Fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, feltétele és eszköze a tapasztalatszerzésnek, a megismerő folyamatoknak. A tapasztalás minősége szempontjából nagy a különbség abban, hogy a gyermek saját érdeklődését követve, aktívan mozogva kerül új helyzetbe, vagy passzívan, a felnőtt kezdeményezéseire vagy segítségével. A mozgásfejlődés nem ítéhető meg azonosan a gyermekeknél, nagyok az egyéni különbségek. Ezért bölcsődeinkben arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek aktív tevékenységgel. A napirend szervezése, a személyi állandóság biztonsága, fenntartja a gyermekek mozgáskedvét. Megfelelő tárgyi környezetre, elegendő helyre és célszerű ruházatra is nagy figyelmet fordítunk. A csoportok helykialakítása és berendezése úgy történik, hogy biztonságos és balesetmentes környezetben, a lehető legkevesebb tilalom érje a kicsiket, önállóan és szabadon tudjanak mozogni, játszani. A játékszerek felkínálásánál figyelünk arra, hogy az udvaron és a csoportokban is változatos mozgásformák gyakorlására adjanak lehetőséget.

### Gyermekfogászati prevenció:

Fontos feladatunk a gyermekek fog- és szájbetegségeinek megelőzése. Ide tartoznak a harapási rendellenességek is, vagyis nem csak a fogszuvasodás megelőzéséről, hanem a gyermekfogászati prevenció négy alappilléreiről együttesen van szó. Ezek a következők:

- megfelelő szájhigiéné
- helyes táplálkozás
- fluoridok alkalmazása

- korai kezelés és gondozás (Orosz 1994)

A gyakorlatként alkalmazott korszerű étkezési szabályok, a cukorfogyasztás csökkentése, a megfelelő rágásra nevelés valamint a víz adása szomjúság oltására a cukros levek helyett magában is gyermekfogászati problémák megelőzésére szolgálnak.

Azt, hogy a fogak milyen mértékben állnak ellen a fogszuvasodásnak, jelentősen befolyásolja a rágás. A jól rágó, kemény ételt fogyasztó gyermekeknek nagyobb eséllyel ép lesz a fogazata. Az állcsontok és a fogak fejlődése a jó szopással indul és a gyakori rágással válik tökéletessé.

Helyes szokáskialakításként a bölcsődei csoportokban 2 éves kor körüli gyermekeknél a szájbéltetés bevezetését kezdjük, majd néhány hónapos gyakorlás után fogkrém nélkül megfelelő fogkefe segítségével sajátíthatják el a kicsik a fogmosási technikát. A sok gyakorlás és pozitív nevelői légkör hatására, mire a gyermekek óvodába mennek, megtanulják a borsónyi nagyságú fluoridos fogrémmel való fogmosást és a megfelelő szájbéltést.

A bölcsődés gyermekeket minden évben meglátogatja a fogorvos. Ezen lehetőségekor, a megszokott környezetükben ismerkednek a doktor nénivel, vagy bácsival. Ilyenkor a fogorvos megvizsgálja a gyermekek fogait, a vizsgálat eredményéről a kisgyermeknevelők segítségével tájékoztatják a szülőket.

### Levegőzés:

Ügyelünk a mindennapos, szabadban történő levegőzés megvalósulására, mely nagymértékben támogatja a gyermekek egészséges testi, lelki, értelmi és szociális fejlődését.

A levegőzés udvari játék formájában valósul meg, melynél figyelembe vesszük az időjárás és az évszakok sajátosságait is. A gyermekcsoportok életkornak megfelelően, minél több időt töltenek a szabadban. Ügyelünk az időjárás változásaira, nagy melegben gyakrabban itatjuk a gyermekeket, bőrük védelme érdekében fényvédő krémet használunk és igyekszünk az udvar minél nagyobb területére árnyékoló megoldásokat, mobil árnyékoló eszközöket alkalmazni.

### Só szoba:

Az egészség megőrző program keretében a Bokréta bölcsőde Somadrin inhalációs só terápiás szobával, a Csillagfény, a Gyöngyszem és az Eszterlánc Bölcsőde pedig Dr. Wolf-féle száraz só terápiás helyiség működtetésével segíti a bölcsődébe járó gyermekek légúti megbetegedéseinek megelőzését, illetve pozitív élettani és gyógyító hatása a kialakult megbetegedés lefolyásának enyhítésére.

A bölcsődés gyermek heti rendszeres csoportbeosztás alapján, 20-25 percig tartózkodnak a helyiségben a kisgyermeknevelővel. A szülőket írásban nyilatkoztatjuk a só szoba használatáról.

### A bölcsőde orvos feladatai

A kerület bölcsődéit – a mindenkor fenntartói döntésnek megfelelően – külső szakemberek is segítik, így heti két alkalommal a bölcsődeorvosok meglátogatják az intézményeinket. A szülő kérésére, illetve engedélyével ellenőrzik a gyermekek egészségi állapotát, súly-hossz változásait, vagy a betegségből felgyógyuló állapotát, illetve ezen túl a csecsemők és kisgyermekek korszerű táplálkozását is kiemelt érdeklődéssel figyelik. Rendszeresen követik és véleményezik az étlapot és az új ételek bevezetésének fokozatosságát.

Szorosan együttműködnek a gyermekek háziorvosával és a kisgyermeknevelőkkel, hiszen a megfigyeléseik és jelzéseik alapján tudják a leghatékonyabban végezni a munkájukat.

A bölcsődék gyógyszerkészletét szükség szerint ellenőrzik, véleményezik. A vényköteles készítményeket felírják.



Igény szerint részt vesznek a szülői vagy munkatársi értekezleten, hasznos tanácsokkal, információkkal segítik a bölcsődék egészségmegőrző, preventív munkáját.

## **15. Bölcsődei dokumentáció**

A bölcsődék a gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében, és a fejlődési folyamatok alakulásáról, tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezetnek.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeiknek enyhítése érdekében történik.

A dokumentációval kapcsolatosan tájékoztatjuk a szülőket, hogy különféle feljegyzések készülnek a bölcsődékben pl. a családlátogatásról vagy összefoglaló vélemény a gyermek aktuális állapotáról. A rögzített feljegyzésekbe a szülők betekintést nyerhetnek.

A bölcsődében vezetett dokumentáció célja, a szülői kompetenciák erősítése azáltal, hogy ismereteket közvetítenek a gyermekek egyéni fejlődésének sajátosságairól.

Az egyik kiemelten fontos dokumentum a kisgyermeknevelők által vezetett fejlődési napló, mely minden egyes bölcsődébe felvett kisgyermekről az óvodába távozásáig vezetve van. A fejlődési napló összefoglaló képet ad az adott gyermek egyéni fejlődésének menetéről.

## **16. Gyermekvédelmi program**

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik.

A KEB vezetőjének, a bölcsődék vezetőinek, a gyermekvédelmi megbízottnak, a bölcsőde orvosnak, a kisgyermeknevelőknek meghatározott feladatai vannak a gyermekvédelemmel kapcsolatban.

### A KEB vezetőjének és a bölcsődék vezetőinek feladatai:

- gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok ismertetése, betartása, betartatása
- szociális feladatok feltételeinek biztosítása
- prevenciós megoldások és javaslatok kidolgozása
- gyermekvédelmi felelősökkel konzultáció
- együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal és szakembereikkel
- jó kapcsolat tartása a védőnőkkel, orvosokkal
- együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal
- veszélyeztetettség esetén a jelzőrendszer működtetése, dokumentálása
- harmonikus együttműködés a családokkal a gyermekek érdekében, segítő rendszerek felkínálása
- pontos házirend, mely magába foglalja a szülők jogait és kötelezettségeit, és a gyermeki jogokat
- a szülői érdekképviselőt működtetése
- éves beszámoló készítése és archiválása



#### A bölcsőde telephelyei gyermekvédelmi felelőseinek feladatai:

- gyermekvédelmi értekezleteken részt vesz, azok tartalmát közzé teszi
- kapcsolatot tart igény szerint a szülőkkel (fogadóóráin tapintatosan jár el)
- a kisgyermeknevelők jelzéseit dokumentálja és továbbítja a bölcsőde vezetője felé
- éves beszámolót készít

#### A kisgyermeknevelők gyermekvédelmi feladatai:

- családlátogatások, családokkal történő együttműködés
- szülővel történő fokozatos beszoktatás
- a házirend, a szülői-, illetve a gyermeki jogok ismertetése
- szülőcsoportos beszélgetések és nyílt napok rendezése
- tanácsadás a rászoruló szülőknek
- szülői érdekképviselőt működtetése
- együttműködés a bölcsőde orvosával

## ***17. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végzők jogainak védelme***

#### A bölcsődei ellátást igénybe vevők jogai:

- Joga van a bölcsődei ellátást teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni.
- Joga van minden fontos kérdésben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba, dokumentumokba való betekintéshez.
- Az ellátást igénybevevőt megilleti személyes adatainak védelme, továbbá a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.
- Az ellátást igénybevevő, az ellátást nyújtó kötelezettségszegése és az ellátás igénybevitelével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhet.

Az 1997. évi XXXI. tv. 36. § (1) bekezdése alapján a jogosult törvényes képviselője a házirendben foglaltak szerint panasszal fordulhat az adott intézmény vezetőjéhez, vagy az Érdekképviselői Fórumhoz.

#### **Az érdekképviselői fórum célja:**

Az intézményi jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekvédelme.

#### **Az érdekvédelmi fórum feladata:**

Megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat, dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben, véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben az intézmény vezetőjének, javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről,

valamint az abból származó bevételek felhasználásáról. Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

**Jogorvoslati lehetősége a következő esetekre vonatkozik:**

- ellátást érintő kifogások esetében,
- a gyermeki jogok sérelme,
- az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- továbbá a szülői kérés ellenére az iratbetekintés megtagadása.

**Panasz esetén az ellátásra jogosultak törvényes képviselője fordulhat:**

- A Kispesti Egyesített Bölcsődék **intézményvezetőjéhez**  
levelezési cím: 1191 Budapest, Eötvös u. 11.
- Az **Érdekvédelmi Fórum vezetőjéhez:**  
levelezési cím: az adott telephely címe
- A **Humánszolgáltatási és Szociális Iroda vezetőjéhez**
- **Integrált Jogvédelmi Szolgálat**  
Cím: 134 Budapest, Tüzér u. 33-35.  
Postacím: 1365 Bp. Pf.: 646,  
zöldszám: 06-80-620-055
- **Jogvédelmi képviselő**  
telefon: +36 20 2266 567

**A bölcsődei ellátást végzők jogai:**

- Az ellátást nyújtó foglalkoztatottak vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell a törvényi előírásoknak megfelelő munkafeltételeket,
- a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést, munkájuk elismerését,
- az emberi méltóságuk és személyiségi joguk tiszteletben tartását,
- segítséget és támogatást a szakmai tudásuk gyarapításához.
- A bölcsődei ellátást végzők közfeladatot ellátó személynek minősülnek.

## **18. A szakmai felkészültség biztosítása, képzés, továbbképzés**

A személyes gondoskodást végző személyek működési nyilvántartásba vétele, melyet a 8/2000 (VIII. 4.) SzCsM rendelete ír elő, 2001-ben megtörténtek.

Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet szerint változás történt a szociális szakmai továbbképzési rendszerben. A módosítás érinti a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendeletet.

A szakmai továbbképzési időszak tartama négy évre változott. A továbbképzésre kötelezett dolgozók továbbképzési időszaka 2018. július 1-jén egységesen újrakezdődött.



A szakdolgozónak a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez *kötelező, munkakörhöz kötött* vagy *választható továbbképzés* keretében, a jogszabályban meghatározott százalékos arányban szükséges teljesítenie.

Adott dolgozó egy időben vagy a szakmai továbbképzésre vagy a vezetőképzésre kötelezett. Vezetői megbízással rendelkező dolgozó, a vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet szerinti vezetőképzés teljesítésére válik kötelezetté.

A továbbképzési terv alapján folyamatosan történik a továbbképzések teljesítése. A képzés elvégzéséről kiállított eredeti, tanúsító igazolások a dolgozónál, a hitelesített másolatok a KEB munkaügyön megtalálhatók.

A pedagógus szakdolgozóink a köznevelési törvényben előírtak szerint kötelező minősítési eljárásban vesznek részt.

Kiemelt fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a továbbképzésen elsajátított ismereteket, információkat, a részt vevő megossza a kollégákkal, ezért havi rendszeresítéssel házi továbbképzések, szakmai konzultációkat tartunk. Elérhetővé tesszük az írásos szakmai anyagok hozzáférését dolgozóink részére.

Kerületünk bölcsődei biztosítják a gyakorlati oktatás lehetőségét és a kisgyermekellátásának szakszerű bemutatását mindazon iskolák hallgatói számára, melyek a szakterületet érintő szakképzést ellátják.

A közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény alapján gyakornoki programot működtetünk intézményeinkben, melynek során a „pályakezdő” megismeri a munkahely belső értékeit, szervezeti struktúráját, meghatározott módszertan alapján támogatást kap, hogy megtalálja helyét a munkaszervezetben, mintát kap a feladatok hatékony elvégzéséhez. A gyakornoki idő két év. A pedagógus gyakornokok minősítési eljárásban vesznek részt. Ennek folyamata a portfólióírással és annak feltöltésével kezdődik, majd személyes interjú keretében adnak számot tudásukról egy kijelölt oktatási szakértőnek. A portfólió védésével zárul a minősítési eljárás.

Lehetőséget biztosítunk megfigyeléssel egybekötött szakmai konzultációra a sajátos nevelési igényű gyermekeket gondozó-nevelő kisgyermeknevelőknek a bölcsőde gyógypedagógusával és a szaktanácsadóval egyéni formában, havi rendszerességgel.

Az intézményvezető és a bölcsődevezetők havonta találkoznak, hogy az aktuális feladatokat, változásokat és szakmai problémákat értekezlet keretén belül megbeszéljék. Erről feljegyzés készül.

## **19. Kapcsolattartás**

Rendszeresen, egymás kompetenciáját tiszteletben tartva együttműködünk mindazokkal, akik kapcsolatba kerülhetnek a bölcsődés gyermekekkel és szüleikkel.

Munkakapcsolat során összehangoljuk tevékenységünket az óvodákkal, a védőnői szolgálattal, a házi gyermekorvosokkal, a gyermekvédelmi szakellátással, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XIX. Kerületi Tagintézményével, a területileg illetékes gyámhivatalokkal.

A gyermekek védelme minden bölcsődei szakember kötelessége. A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van, mint jelzőrendszeri tag a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Ezt úgy tesszük, hogy közben nem hagyjuk magukra a családokat, hanem segítjük a megfelelő szolgáltatások elérésében őket. Védelembe vett, vagy támogatott gyermek esetében együttműködünk a családsegítőkkal, védőnőkkel is.

Az intézményvezető jelzőrendszeri értekezleten, a gyermekvédelmi felelősök esetenként kisgyermeknevelők jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferencián vesznek részt.

Rendszeres kapcsolatunk van a Szociális és Gyermekvédelmi Főosztály Képzésszervezési Osztályának munkatársaival, akik a szakdolgozóink nyilvántartását és a továbbképzések teljesítését követik nyomon.

Szoros és hatékony együttműködést ápolunk a Magyar Bölcsődék Egyesületével és a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetével.

## **20. Záró rendelkezések**

A mellékletek az Integrált Szakmai Program részét képezik, alkalmazásuk együttesen történik

Az intézmény számára a jogszabályokban, képviselő-testületi döntésekben megfogalmazott feladat – hatásköri – szervezeti és működési előírásokat a Szakmai Programban foglaltak figyelembe vételével kell alkalmazni.

Jelen szakmai program hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti a Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzata Képviselő-testületének 34/2023. (II.14.) számú Önkormányzati határozatával jóváhagyott Szakmai Program.

Budapest, 2023. szeptember 21.

  
Gajda Péter  
polgármester





## ZÁRADÉK

A Kispesti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsőde Szakmai Programját – mellékleteivel együtt – a Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzata Képviselő-testülete a 252/2023. (IX.21.) Önkormányzati határozatával jóváhagyta és visszavonásig érvényes.

Jelen Szakmai Program a Képviselő-testület döntését követően, 2023. szeptember 21. napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 2023. február 14-én életbe lépett Szakmai Program hatályát veszti.

Budapest, 2023. szeptember 21.

  
dr. Béja Julianna  
jegyző



## 21. *Mellékletek*

- 1. sz. melléklet Bélyegzők lenyomatai
- 2. sz. melléklet Szervezeti felépítés, munkakörök megnevezése
- 2/1. sz. melléklet Szervezeti felépítés belső kontrollrendszer tisztségviselőivel
- 3. sz. melléklet Házi rendek
- 3./I.sz. melléklet Házi rend
- 3./II.sz. melléklet Gyermekfelügyelet Házi rendje
- 3./III.sz. melléklet Játzócsoportházirendje
- 4. sz. melléklet Megállapodások
- 4./I.sz. melléklet Megállapodás bölcsődei ellátásról
- 4./II.sz. melléklet Megállapodás a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásáról
- 4./III.sz. melléklet Megállapodás ételallergiával/intoleranciával küzdő gyermekek ellátásáról
- 4./IV.sz. melléklet Megállapodás bölcsődei szolgáltatásra
- 4./V.sz. melléklet Megállapodás nevelés nélküli munkanapon, illetve nyári/téli ügyeleti időszakokra
- 5.sz. melléklet Gyermek – balesetvédelmi szabályzat
- 6. sz. melléklet Igazolások  
Szülői nyilatkozat - beszoktatás első napjára  
Szülői nyilatkozat - nem betegségből fakadó egyéb hiányzásról
- 7. sz. melléklet Etikai kódex
- 8. sz. melléklet Kispesti Egyesített Bölcsődék-Csillagfény Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzata



